

Pradžia>Šeimos teisė ir paveldėjimas>Šeimos išlaikymas

Šeimos išlaikymas

Suomija

1 Ką praktikoje reiškia sąvokos „išlaikymas“ ir „išlaikymo pareiga“? Kokie asmenys turi mokėti išlaikymo išmoką kitam asmeniui?

Vaiko išlaikymo nuostatos įtvirtintos Suomijos vaiko išlaikymo įstatyme (Nr. 704/1975).

Pagal šį įstatymą vaikas turi teisę gauti tinkamą išlaikymą. Tai reiškia vaikų materialinių ir psichologinių poreikių patenkinimą įvairiais jų vystymosi etapais ir prireikus – jų priežiūros ir auklėjimo, taip pat kitų susijusių išlaidų apmokėjimą.

Vaikas turi teisę gauti išlaikymą iš savo tėvų, kurie šią prievolę vykdo pagal savo gebėjimus. Jeigu tėvas (motina) nevykdo vaiko išlaikymo pareigos arba jeigu vaikas nuolat negyvena su savo tėvu (motina), tas tėvas (motina) gali būti įpareigotas mokėti vaikui išlaikymą.

Tėvai neturi teisės gauti išlaikymo iš savo vaiko.

Sutuoktiniui mokamo išlaikymo nuostatos įtvirtintos Suomijos santuokos įstatyme (Nr. 234/1929).

Santuokoje kiekvienas sutuoktinis, pagal savo gebėjimus, turi prisidėti prie bendrų šeimos namų ūkio išlaidų ir kito sutuoktinio išlaikymo.

Jeigu sutuoktinis nevykdo pareigos mokėti išlaikymą arba jeigu sutuoktiniai gyvena atskirai, vienas iš jų gali būti įpareigotas mokėti išlaikymą kitam.

Nutraukus santuoką, viena šalis turi pareigą mokėti išlaikymą savo buvusiam sutuoktiniui, jeigu šalys šiuo klausimu sudarė susitarimą, o vietos valdžios socialinių paslaugų departamentas jį patvirtino. Jeigu sutuoktiniai nutraukia santuoką, teismas taip pat gali įpareigoti vieną šalį mokėti kitai šaliai reikalingą išlaikymą. Tačiau Suomijos teismų praktikoje šalis retai įpareigojama mokėti išlaikymą savo sutuoktiniui. Paprastai santuoką nutraukusios šalys išlaiko save pačios.

Sutuoktinio teisė gauti išlaikymą iš buvusio partnerio pasibaigia, jeigu išlaikymą gaunanti šalis sudaro naują santuoką.

Įstatyme nustatytos su sutuoktiniais susijusios nuostatos taip pat taikomos atitinkamoms registruotos partnerystės šalims.

Šalys neturi pareigos mokėti viena kitai išlaikymo, jeigu jas sieja kokie nors kiti asmeniniai santykiai.

2 Iki kokio amžiaus vaikas gali gauti išlaikymą? Ar skiriasi nuostatos dėl nepilnamečių ir suaugusiųjų išlaikymo?

Vaiko teisė gauti išlaikymą iš savo tėvų baigiasi vaikui sulaukus 18 metų.

Tėvai taip pat turi pareigą apmokėti vaikų švietimo išlaidas vaikams sulaukus 18 metų, jeigu manoma, kad tai yra pagrįsta. Tačiau Suomijos teismų praktikoje tai yra retas reiškinys.

Taip pat žr. 1 klausimą.

3 Ar tam, kad asmeniui būtų skirtas išlaikymas, jis turi kreiptis į kompetentingą valdžios instituciją ar teismą? Kokius svarbiausius dalykus reikėtų žinoti apie šią procedūrą?

Teisę gauti išlaikymą turinti šalis ir išlaikymo prievolę turinti šalis gali susisiekti su savivaldybės socialinės gerovės valdyba, kuri gali padėti sudaryti susitarimą dėl išlaikymo išmokos. Socialinės gerovės valdybos patvirtintas susitarimas yra tiesiogiai vykdytinas, kaip ir teismo sprendimas.

Vaiko išlaikymo įstatymo 8 straipsnio a punkte nustatyta, kad jeigu vaikas arba išlaikymo prievolę turinti šalis neturi Suomijoje nuolatinės gyvenamosios vietos, savivaldybės socialinės gerovės valdyba gali patvirtinti išlaikymo susitarimą, jeigu Suomijos teismas turi jurisdikciją byloje pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje 3 ar 6 straipsnius ir jeigu šalys susitarė, kad Suomijos įstatymais turėtų būti reglamentuojama išlaikymo prievolė pagal 2007 m. lapkričio 23 d. Hagos protokolo dėl išlaikymo prievolių taikytinos teisės 7 straipsnį.

Jeigu išlaikymo byloje kyla ginčas, teisę gauti išlaikymą turinti šalis arba išlaikymo prievolę turinti šalis gali perduoti klausimą spręsti teismui, pateikdama prašymą dėl šaukimo į teismą.

Sutuoktiniai gali sudaryti neoficialų rašytinį susitarimą dėl išlaikymo ir prašyti vietos valdžios socialinių paslaugų departamento jį patvirtinti. Gavusi prašymą, institucija padeda šalims sudaryti susitarimą.

Išlaikymo byla, kurioje dalyvauja du sutuoktiniai, gali būti iškeliama teisme pateikiant prašymą dėl šaukimo į teismą.

4 Ar prašymą galima pateikti giminaičio (jei taip, koks glaudus turi būti giminystės ryšys) arba vaiko vardu?

5 Jei asmuo ketina pareikšti ieškinį, kaip jam sužinoti, kuris teismas yra kompetentingas?

Tarpvalstybinėms byloms, susijusioms su išlaikymu, taikomas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 4/2009 ir jame nustatytos jurisdikcijos taisyklės.

Bylose, susijusiose su išlaikymo mokėjimo pareigomis valstybėse narėse, jurisdikcija priklauso:

atsakovo įprastinės gyvenamosios vietos teismui;

kreditoriaus įprastinės gyvenamosios vietos teismui;

teismui, kuris pagal jam taikomą teisę turi jurisdikciją nagrinėti tam tikras bylas, susijusias su asmens statusu, jeigu su išlaikymu susijęs klausimas toje byloje yra šalutinis, išskyrus atvejus, kai jurisdikcija grindžiama tik vienos iš šalių pilietybe, arba

teismui, kuris pagal jam taikomą teisę turi jurisdikciją nagrinėti tam tikras bylas, susijusias su tėvų pareigomis, jeigu su išlaikymu susijęs klausimas toje byloje yra šalutinis, išskyrus atvejus, kai jurisdikcija grindžiama tik vienos iš šalių pilietybe.

Jeigu byla nėra tarpvalstybinio pobūdžio, jurisdikcijos taisyklės galima rasti Suomijos teismo proceso kodekse (Nr. 4/1734).

Pagal Teismo proceso kodekso 10 skyriaus 1 straipsnį fiziniam asmeniui pareikšto ieškinio nagrinėjimo vieta yra apylinkės teismas, kuris turi jurisdikciją pagal to asmens nuolatinę arba ilgalaikę gyvenamąją vietą. Pagal 9 straipsnį ieškinį dėl išlaikymo taip pat gali nagrinėti apylinkės teismas, kuris turi jurisdikciją pagal išlaikymo reikalaujančios arba jį gaunančios šalies nuolatinę arba ilgalaikę gyvenamąją vietą.

Kai byla yra susijusi su santuokos nutraukimu arba gyvenimu kartu, ieškiniuose gali būti pateikiami reikalavimai dėl išlaikymo susitarimo, vaiko globos arba lankymo teisių arba bet kuris kitas su santuokos nutraukimu arba bendro gyvenimo pabaiga susijęs reikalavimas. Tokiu atveju jurisdikciją turi santuokos nutraukimo bylą nagrinėjantis teismas.

Jeigu reikalavimas dėl išlaikymo pareiškiamas su vaiko globa arba tėvystės nustatymu susijusioje byloje, ieškinį dėl išlaikymo taip pat gali nagrinėti teismas, kuriame turi būti iškelta byla vienu iš pirmiau nurodytų klausimų.

6 Ar ieškovas, pareikšdamas ieškinį teisme, turi veikti per tarpininką (pvz., advokatą, centrinę ar vietos instituciją ir pan.)? Jeigu ne, kokios yra procedūros?

Pareiškėjas turi teisę iškelti bylą be padėjėjo (advokato). Tačiau teisminės procedūros šaliai paprastai reikia specialisto pagalbos, todėl patartina pasisamdyti padėjėją arba advokatą.

Tarptautybinėse išlaikymo bylose suinteresuotosios šalys klausimus gali perduoti spręsti centrinei institucijai.

7 Ar už ieškinio pareiškimą teisme mokami mokesčiai? Jei taip, kokio maždaug dydžio? Jeigu ieškovo finansiniai ištekliai nepakankami, ar jis gali gauti teisinę pagalbą bylinėjimosi išlaidoms padengti?

Norint iškelti bylą teisme, reikia sumokėti mokesť. Mokesť renka teismas, o atitinkama suma (86–200 EUR) priklauso nuo teismo ir poreikio nagrinėti bylą ([Apylinkių teismų renkami mokesčiai](#)).

Suomijos teisinės pagalbos įstatyme (Nr. 257/2002) ir Suomijos įstatyme dėl Suomijos centrinės institucijos, nagrinėjančios tam tikras tarptautines su išlaikymu susijusias bylas (Nr. 1076/2010), įtvirtintos nuostatos dėl pareiškėjų teisės gauti teisinę pagalbą. Užsienyje gyvenantis pareiškėjas taip pat gali gauti pagalbą išlaikymo bylose pagal konkretų abipusį susitarimą. Suomija tokius susitarimus yra sudariusi su tam tikromis Jungtinių Valstijų valstijomis ir tam tikromis Kanados provincijomis.

Daugiau informacijos apie teisinę pagalbą Suomijoje galima rasti adresu <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

8 Kokių rūšių išlaikymą teismas dažniausiai priteisia? Kaip apskaičiuojama išlaikymo suma? Ar pasikeitus materialinei ar šeiminei padėčiai teismo sprendimas gali būti peržiūrėtas? Jei taip, kokia tvarka tai daroma (pvz., pagal automatinio indeksavimo sistemą)?

Vaiko išlaikymo įstatyme (Nr. 704/1975) įtvirtintos nuostatos dėl vaikai mokamo išlaikymo.

Paprastai išlaikymo išmokos grynaisiais pinigais mokamos mėnesio pradžioje, išskyrus atvejus, kai susitarime arba įstatyme nustatyta kitokia tvarka. Išimtiniais atvejais išlaikymas gali būti priteisiamas kaip vienkartinė suma arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto forma.

Suomijoje nenustatyti konkretūs vaikai mokamo išlaikymo dydžiai. Šis dydis nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju. Pagal įstatymo 1 straipsnį vaikas turi teisę gauti tinkamą išlaikymą. Tai reiškia vaikų materialinių ir psichologinių poreikių patenkinimą įvairiais vystymosi etapais ir prireikus – jų priežiūros ir auklėjimo, taip pat kitų susijusių išlaidų apmokėjimą. Pagal 2 straipsnį tėvai turi pareigą išlaikyti savo vaikus, atsižvelgdami į savo gebėjimus. Vertinant šį gebėjimą, atsižvelgiama į tėvų amžių, darbingumą, galimybę gauti pelningą darbą, turimą turtą ir lėšas ir kitus jų teisinės išlaikymo prievolės aspektus. Vertinant tėvų išlaikymo prievolės mastą taip pat atsižvelgiama į vaiko gebėjimą ir galimybes savarankiškai save išlaikyti ir veiksnius, dėl kurių negalima tikėtis, kad tėvai patirs vaiko išlaikymo išlaidų arba susijusios išlaidos bus minimalios.

Periodiškai mokėtinos išlaikymo išmokos didinamos automatiškai atsižvelgiant į padidėjusias pragyvenimo išlaidas. Išsamesnės nuostatos, susijusios su automatinio išlaikymo didinimu, yra nustatytos Suomijos įstatyme dėl tam tikrų išlaikymo išmokų ir pragyvenimo išlaidų indekso susiejimo (Nr. 583/2008).

Išlaikymo išmokos dydį ir jos mokėjimo būdą galima pakeisti susitarimu arba teismo sprendimu, jeigu pagrindinės aplinkybės, kuriomis buvo nustatytas išlaikymas, iš esmės pasikeičia ir toks pokytis, atsižvelgiant į vaiko ir išlaikymą mokančio vieno iš tėvų padėtį, yra laikomas pagrįstu.

Sutuoktiniui mokamo išlaikymo nuostatos įtvirtintos Santuokos įstatyme. Tačiau Suomijos teismų praktikoje šalis retai įpareigojama mokėti išlaikymą savo sutuoktiniui. Paprastai santuoką nutraukusios šalys išlaiko save pačios.

Išlaikymo išmoka grynaisiais pinigais gali būti priteisiama neribotam laikotarpiui arba iki susitarime, teismo nutartyje ar sprendime nustatyto konkretaus termino pabaigos. Tačiau išlaikymas gali būti priteisiamas kaip vienkartinė suma, jeigu tai, atsižvelgiant į išlaikymo prievolę turinčios šalies asmeninę finansinę padėtį arba kitus veiksnius, yra pagrįsta. Išlaikymas taip pat gali būti priteisiamas kilnojamojo ar nekilnojamojo turto forma.

Atsižvelgiant į padidėjusias pragyvenimo išlaidas periodiškai mokėtinos išlaikymo išmokos didinamos automatiškai. Išsamesnės nuostatos, susijusios su automatinio išlaikymo didinimu, yra nustatytos Suomijos įstatyme dėl tam tikrų išlaikymo išmokų ir pragyvenimo išlaidų indekso susiejimo (Nr. 583/2008).

Teismo priimta nutartis arba sprendimas arba sutuoktinių sudarytas susitarimas gali būti keičiamas, jeigu manoma, kad tai yra pateisinama dėl pasikeitusių aplinkybių. Tačiau teismo nutartis, sprendimas arba susitarimas, kuriuo išlaikymas priteisiamas kaip vienkartinė suma, negali būti keičiamas sumokėjus išlaikymą. Sutuoktinių sudarytas susitarimas dėl išlaikymo gali būti keičiamas, jeigu nustatoma, kad jis yra netinkamas. Pagal įstatymą prievolė mokėti periodinį išlaikymą pasibaigia, jeigu šalis, turinti teisę gauti išlaikymą, sudaro naują santuoką.

9 Kaip ir kam mokamas išlaikymas?

Vaiko išlaikymo išmoka mokama vaiko globėjui (į jo banko sąskaitą).

Sutuoktinio išlaikymo išmoka mokama pačiam sutuoktiniui (į jo banko sąskaitą).

Paprastai išlaikymo išmokos grynaisiais pinigais mokamos mėnesio pradžioje, išskyrus atvejus, kai susitarime arba įstatyme nustatyta kitokia tvarka. Išimtiniais atvejais išlaikymas gali būti priteisiamas kaip vienkartinė suma arba kilnojamojo ar nekilnojamojo turto forma.

10 Jei atitinkamas asmuo (skolininkas) nemoka geranoriškai, kokiomis priemonėmis galima priversti jį mokėti?

Šalis, turinti teisę gauti išlaikymą, arba, kai tenkinamos tam tikros sąlygos, Suomijos socialinio draudimo institucija (*Kela*) (žr. 12 klausimą), siekdama priverstinai išieškoti išlaikymą, turi teisę pareikšti ieškinį, jeigu išlaikymo prievolę turinti šalis nemoka teismo sprendimu priteistos arba susitarime nustatytos išlaikymo išmokos.

Šalis, turinti teisę gauti išlaikymą, gali kreiptis į antstolį prašydama priverstinai vykdyti susitarimą arba nutartį dėl išlaikymo, kaip nustatyta Suomijos vykdymo įstatyme. Vietos valdžios institucijos socialinių paslaugų departamentas taip pat gali teikti konsultacijas šeimos teisės klausimais.

Jeigu išlaikymo prievolę turintis sutuoktinis nemoka išlaikymo ir taip pažeidžia vietos valdžios institucijos socialinių paslaugų departamento patvirtintą susitarimą arba teismo priimtą sprendimą, šalis, turinti teisę gauti išlaikymą, gali prašyti antstolio priverstinai vykdyti susitarimą arba teismo nutartį / sprendimą, kaip nustatyta Vykdymo įstatyme.

11 Trumpai aprašykite priverstinio išieškojimo apribojimus, visų pirma skolininkų apsaugos nuostatas ir jūsų šalies vykdymo užtikrinimo sistemoje taikomus kitus apribojimus ar senaties terminus.

Vykdymo ir skolininko apsaugos taisyklės

Bylą perdavus vykdymo įstaigai, skolininkui pirmiausia nusiunčiamas pranešimas apie bylą ir priminimas dėl mokėjimo. Paprastai skolininkui turėtų būti suteikta galimybė atlikti mokėjimą reaguojant į gautą priminimą.

Jeigu skolininkas po priminimo nemoka išlaikymo arba savanoriškai nesusisiekia su vykdymo įstaiga dėl mokėjimo, vykdymo įstaiga, ieškodama registruotų duomenų, pradeda tyrimą dėl skolininko pajamų ir turto.

Skolininko pajamų ir turto tyrimo veiksmai ir visi vėlesni tyrimai yra griežtai reglamentuojami.

Dažniausiai areštuojamos skolininko pajamos ir banko sąskaitose esančios lėšos. Paprastai galima areštuoti trečdalį skolininko darbo užmokesčio, pensijos, bedarbio pašalpos ar motinystės pašalpos. Atostogų išmokos, papildomos lengvatos, komisiniai, mokesčiai, autoriniai atlyginimai ir kitos išmokos taip pat priskiriamos prie pajamų. Areštuojama suma apskaičiuojama atsižvelgiant į grynąjį uždarbį. Socialinės paramos ir gerovės išmokos, pvz., būsto ir vaiko pašalpos, negali būti areštuojamos. Susitarimas dėl mokėjimo plano taip pat gali būti laikomas periodinio pajamų areštavimo alternatyva.

Atliekant vykdymo veiksmus ir sudarant mokėjimo planus visada atsižvelgiama į skolininko turto dalį, kuriai taikoma apsauga pagal įstatymą, kitaip tariant, jo pragyvenimui reikalingą sumą. Ši apsaugota dalis peržiūrima atsižvelgiant į nacionalinį pensijų indeksą. Susitarimu apsaugotos turto dalys ir konkretūs pavyzdžiai pateikiami adresu <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>.

Skolininkas turi teisę paduoti skundą, tačiau skolos išieškojimo procedūra tęsiama tol, kol teismas atskirai išsprendžia šį klausimą.

Išlaikymo skolos senaties terminas

Vaiko išlaikymo įstatymo 16 straipsnio c punkte nustatyta, kad periodiškai mokama išlaikymo išmoka ir su ja susijusios įsiskolinimo palūkanos turi būti išieškomos iš išlaikymo prievolę turinčios šalies per penkerius metus nuo metų, kuriais atsiranda prievolė mokėti išlaikymą, pradžios. Priešingu atveju teisė gauti išmoką išnyksta. Kita vertus, išlaikymą, kuris sumokamas vienkartinė suma, ir su juo susijusias įsiskolinimo palūkanas galima išieškoti per penkerius metus nuo to momento, kai atsiranda prievolė mokėti išlaikymą, ir ne vėliau kaip per penkerius metus nuo to momento, kai išlaikymo gavėjas sulaukia pilnametystės.

Panašiai Suomijos socialinio draudimo institucija privalo išieškoti vaiko išlaikymo pašalpą, kurią moka, iš išlaikymo prievolę turinčios šalies per penkerius metus nuo tų metų, kuriais atsirado prievolė mokėti išlaikymą, vietoj kurio buvo mokama pašalpa, nes kalta šalis jo nemokėjo, pradžios. Priešingu atveju teisė gauti išmoką išnyksta (Suomijos vaiko išlaikymo išmokų įstatymo Nr. 580/2008 22 straipsnis).

12 Ar yra organizacija ar valdžios institucija, galinti padėti išieškoti išlaikymą?

Jeigu išlaikymo prievolę turinti šalis nemoka sutarto išlaikymo, teisę gauti išlaikymą turinti šalis privalo prašyti antstolio išieškoti nesumokėtą sumą. Vykdydamas įstaiga teikia rekomendacijas dėl tokio prašymo pateikimo tvarkos. Vietos valdžios institucijos socialinių paslaugų departamentas taip pat gali teikti konsultacijas šeimos teisės klausimais. Žr. 13 ir 14 klausimus. Vykdydamas įstaiga nereikalauja mokėti mokesčio už išlaikymo išmokų išieškojimą. Daugiau informacijos galima rasti adresu <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>.

Jeigu šalis, turinti teisę gauti išlaikymą, gauna vaiko išlaikymo pašalpą iš Suomijos socialinio draudimo institucijos (*Kela*) dėl to, kad išlaikymo išmoka nemokama, ta šalis, siekdama išieškoti išlaikymo išmokas, negali pareikšti ieškinio. Jeigu *Kela* moka vaiko išlaikymo pašalpą, ji perima teisę į išlaikymo išmoką, lygią daliai, kurią mokėjo kaip vaiko išlaikymo pašalpą (*teisė pareikšti atgretintinį reikalavimą*) (Vaiko išlaikymo įstatymo Nr. 580/2008 19 straipsnis). Jeigu išlaikymo išmoka, dėl kurios susitarta, yra didesnė, palyginti su *Kela* mokama vaiko išlaikymo pašalpa, ir išlaikymo prievolę turinti šalis nemoka išlaikymo, *Kela* sumoka visą vaiko išlaikymo pašalpą, o visą nesumokėtą išlaikymo išmokos dalį išieško iš tos šalies. Jeigu byla baigiama sėkmingai, *Kela* sumoka išlaikymo išmokos ir vaiko išlaikymo pašalpos skirtumą vienam iš vaiką globojančių tėvų tada, kai išieško skolą.

Tarpvalstybinėse bylose, susijusiose su išlaikymo išmokų išieškojimu, suinteresuotosios šalys klausimus gali perduoti spręsti centrinei institucijai – Teisingumo ministerijai.

13 Ar organizacijos (valstybės ar privačios) gali anksčiau sumokėti visą ar dalį išlaikymo už skolininką?

Jeigu išlaikymo prievolę turinti šalis nemoka išlaikymo, kurį Suomijoje gyvenančiam vaikui privaloma mokėti pagal išlaikymo susitarimą arba sprendimą, vaikas turi teisę gauti vaiko išlaikymo pašalpą iš Suomijos socialinio draudimo institucijos (*Kela*). Informaciją apie *Kela* mokamos vaiko išlaikymo pašalpos dydį galima rasti šios institucijos svetainėje <http://www.kela.fi/elatustuki> (Įstatymas dėl tam tikrų išlaikymo išmokų ir pragyvenimo išlaidų indekso susiejimo (Nr. 583/2008)).

Vaiko išlaikymo pašalpą taip pat įmanoma gauti, jeigu, atsižvelgiant į išlaikymo prievolę turinčio sutuoktinio sunkią finansinę padėtį, išlaikymo susitarime arba sprendime nustatyta mažesnė šiuo metu mokama vaiko išlaikymo pašalpos suma. Tokiais atvejais *Kela* sumoka vaiko išlaikymo pašalpos ir išlaikymo išmokos skirtumą. Be to, vaikas iš skolininko gauna išlaikymo susitarime arba sprendime nurodytą konkretų išlaikymą. Jeigu išlaikymo prievolę turinti šalis negali mokėti išlaikymo, taip pat gali būti nustatyta 0 EUR dydžio išlaikymo suma. Tokiais atvejais *Kela* sumoka visą vaiko išlaikymo pašalpą.

Vaiko išlaikymo įstatyme (Nr. 580/2008) įtvirtintos nuostatos dėl reikalavimų, kuriais reglamentuojama vaiko išlaikymo pašalpos gavimo tvarka. Vaiko išlaikymo pašalpą priteisiama vaiko globėjo, teisinio atstovo arba kito vaiku besirūpinančio asmens prašymu. 15 metų sulaukęs vaikas taip pat gali prašyti priteisti išlaikymą, jeigu gyvena savarankiškai. Vaiko išlaikymo pašalpos mokėjimas nedaro jokio poveikio atitinkamos šalies prievolei mokėti visą išlaikymą. Kai *Kela*, atsižvelgdama į tai, kad išlaikymo išmoka nemokama, nusprendžia mokėti vaiko išlaikymo pašalpą, ji turi teisę ir pareigą iš atitinkamos šalies išieškoti visas nesumokėtas išlaikymo išmokas.

Sutuoktinis, turintis teisę gauti išlaikymą, vaiko išlaikymo išmoką gali gauti tik iš kito sutuoktinio.

14 Jeigu ieškovas yra šioje valstybėje narėje, o skolininko gyvenamoji vieta – kitoje šalyje:

14.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Teisingumo ministerija yra centrinė Suomijos institucija, kuri sprendžia su tarptautinio išlaikymo išieškojimo tvarka susijusius klausimus (žr., pvz., Tarybos reglamentą (EB) Nr. 4/2009 dėl jurisdikcijos, taikytinos teisės, teismo sprendimų pripažinimo ir vykdymo bei bendradarbiavimo išlaikymo prievolių srityje ir 2007 m. Hagos konvenciją dėl tarptautinio vaikų ir kitokių šeimos išlaikymo išmokų išieškojimo). Centrinės institucijos pareigos apima prašymų dėl išlaikymo gavimą, jų perdavimą kompetentingoms institucijoms ir su prašymais susijusių bylų iškėlimą.

Jeigu išlaikymo prievolę turinti šalis gyvena šalyje, kurioje galioja tarptautinė išlaikymo išieškojimo tvarka, pareiškėjas gali susisiekti su Teisingumo ministerija, siekdama išieškoti išlaikymą toje užsienio šalyje. Prireikus pareiškėjai raginami susisiekti su savo vietos teisinės pagalbos tarnyba arba privačiu advokatu (pvz., kad išsiaiškintų, kaip užpildyti prašymo dokumentus). Vietos valdžios institucijos socialinių paslaugų departamentas taip pat gali teikti konsultacijas šeimos teisės klausimais.

Jeigu šaliai, turinčiai teisę gauti išlaikymą, vaiko išlaikymo pašalpą moka Suomijos socialinio draudimo institucija (*Kela*) dėl to, kad išlaikymo išmoka nemokama, *Kela* perima teisę į išlaikymo išmoką, lygią daliai, kurią mokėjo kaip vaiko išlaikymo pašalpą (*teisė pareikšti atgretintinį reikalavimą*) (Vaiko išlaikymo įstatymo Nr. 580/2008 19 straipsnis). Tokiu atveju *Kela* išieško likusias išlaikymo išmokas šalies, turinčios gauti išlaikymą, vardu, kuri tokiais atvejais negali pareikšti ieškinio, kad išieškotų skolą. Jeigu išlaikymo išmoka, dėl kurios susitarta, yra didesnė, palyginti su *Kela* mokama vaiko išlaikymo pašalpa, *Kela* sumoka visą vaiko išlaikymo pašalpą, o visą nesumokėtą išlaikymo išmokos dalį išieško iš išlaikymo prievolę turinčios šalies. Jeigu byla baigiama sėkmingai, *Kela* sumoka išlaikymo išmokos ir vaiko išlaikymo pašalpos skirtumą vienam iš vaiką globojančių tėvų tada, kai išieško skolą. Sutuoktinis, turintis teisę gauti išlaikymą, vaiko išlaikymo išmoką gali gauti tik iš kito sutuoktinio. Toks asmuo gali kreiptis į antstolį siekdamas išsiaiškinti, ar užsienyje gyvenantis sutuoktinis Suomijoje turi turto, kurį būtų galima areštuoti pagal Vykdydamas įstatymą. Jis taip pat gali prašyti, kad Teisingumo ministerija padėtų išieškoti išlaikymą užsienyje.

14.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti?

Teisingumo ministerijos (centrinės institucijos) kontaktai

Adresas: Ministry of Justice

PO BOX 25,

00023 Government

Tel. +358 29516001

Faks. +358 9 1606 7524

E. paštas maintenance.ca@om.fi

Teisingumo ministerijos svetainę galima rasti adresu <https://oikeusministerio.fi>.

Suomijos socialinio draudimo institucijos (*Kela*) kontaktai:

Adresas: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PO BOX 50,
00601 Helsinki
Tel. +35820 634 4940 (individualūs asmenys), +35820 634 4942 (institucijos)
Faks. +358 20 635 3330
E. paštas maintenance@kela.fi
Kela svetainė: <https://www.kela.fi/web/en>

Teisinės pagalbos tarnybų svetainės galima rasti adresu <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html>.

Vietos valdžios institucijų socialinių paslaugų departamentų kontaktus galima rasti telefonų knygoje arba paskambinus Suomijos informacijos tarnyboms. Paskambinus reikia nurodyti atitinkamą vietos valdžios institucijos socialinių paslaugų departamentą. Suomijoje yra apytiksliai 320 vietos valdžios institucijų (savivaldybių).

15 Jeigu skolininkas yra šioje valstybėje narėje, o ieškovas – kitoje:

15.1 Ar kuri nors šios šalies valdžios institucija ar privati organizacija gali suteikti ieškovui pagalbą?

Kitos šalies pareiškėjas greičiausiai visą informaciją gaus, jeigu kreipsis į tos šalies kompetentingą centrinę instituciją, kuri tuomet susisieks su Suomijos teisingumo ministerija (žr. 13, 14 ir 15 klausimus).

Pareiškėjas taip pat gali tiesiogiai kreiptis į Suomijos valdžios institucijas.

15.2 Jei taip, kaip su šia valdžios institucija ar privačia organizacija susisiekti ir kokią paramą galima gauti?

Žr. atsakymą į 15 klausimą.

Jeigu šalis, turinti teisę gauti išlaikymą (vaikas arba sutuoktinis), ir išlaikymo prievolę turinti šalis gyvena skirtingose šalyse, Teisingumo ministerija taip pat kaip ir užsienio šalies kompetentingos institucijos, gali kiekvienai šaliai padėti išspręsti kylančius klausimus. Pareiškėjas (teisę gauti išlaikymą turintis vaikas arba sutuoktinis) gali kreiptis į ministeriją prašydamas teismo sprendimą, nutartį arba patvirtintą susitarimą dėl išlaikymo, priimtą / sudarytą užsienio šalyje, vykdyti Suomijoje ir vykdymo metu išieškotą išlaikymą areštuojant turtą sumokėti į teisę gauti išlaikymą turinčios šalies nurodytą banko sąskaitą. Tačiau Teisingumo ministerija negali mokėti išlaikymo skolininko vardu.

Pagal įvairius galiojančius tarptautinius susitarimus prie Teisingumo ministerijos, kuri veikia kaip centrinė institucija, funkcijų taip pat priskiriamas pagalbos nustatant skolininko arba kreditoriaus buvimą vietą, gaunant informaciją, susijusią su skolininko arba kreditoriaus pajamomis, ir pagalbos nustatant tėvystę, jeigu to reikia išieškant išlaikymą, teikimas.

16 Ar šioje valstybėje narėje taikomas 2007 m. Hagos protokolas?

Taip.

17 Jei 2007 m. Hagos protokolas šioje valstybėje narėje netaikomas, kaip, vadovaujantis joje taikomomis tarptautinės privatinės teisės nuostatomis, nustatoma ieškiniui dėl išlaikymo taikytina teisė? Kokios tai tarptautinės privatinės teisės nuostatos?

18 Kaip, vadovaujantis išlaikymo reglamento V skyriaus struktūra, reglamentuojama teisė kreiptis į teismą dėl tarpvalstybinės bylos ES mastu?

Jeigu Teisingumo ministerija arba jos įgaliotas asmuo, atsižvelgdamas į savo, kaip centrinės institucijos, funkcijas ir veikdamas pagal įvairius galiojančius tarptautinius susitarimus, atstovauja pareiškėjui Suomijos teisme arba kitoje institucijoje, pareiškėjui teikiama nemokama teisinė pagalba, nepaisant kituose įstatymuose nustatytų teisei pagalbai taikomų būtinųjų sąlygų.

Ši nuostata taikoma klausimams, susijusiems su:

užsienio valstybėje priimto išlaikymo sprendimo pripažinimu ar vykdymu Suomijoje;

tėvystės nustatymu;

tėvo (motinos) įpareigojimu mokėti išlaikymą savo vaikui;

vaiko išlaikymo išmokos, dėl kurios susitarta, pakeitimo, jeigu pareiškėjas yra vaikas arba vaiko atstovas.

Tačiau 2–4 punktuose nurodytos nuostatos taikomos tik jeigu bylos iškėlimo metu vaikas nėra sulaukęs 21 metų.

Jeigu Teisingumo ministerija arba jos įgaliotas asmuo, atsižvelgdamas į savo, kaip centrinės institucijos, užduotis ir veikdamas pagal įvairius galiojančius tarptautinius susitarimus, atstovauja pareiškėjui vykdamas išlaikymo sprendimą, pareiškėjas neatsako už jokiais vykdymo išlaidas.

Kitais atvejais pareiškėjas gali prašyti suteikti valstybės teisinę pagalbą. Teisinė pagalba reiškia, kad pareiškėjas gali gauti padėjėjo (advokato) paslaugas ir valstybės sąskaita visiškai arba iš dalies išspręsti teisinį klausimą. Teisinė pagalba teikiama visose bylose. Paprastai ji teikiama tik Suomijoje nagrinėjamosiose bylose. Dėl jos galima kreiptis į bet kurią teisinės pagalbos tarnybą, nepaisant pareiškėjo gyvenamosios vietos. Žinoma, praktiškiausias sprendimas – kreiptis į artimiausią tarnybą. Pareiškėjai privalo nurodyti uždarbio šaltinius, reikalaujamas atlyginti išlaidas, turtą ir skolas. Taip pat reikia aprašyti bylos, kurioje prašoma suteikti teisinę pagalbą, aplinkybes ir nurodyti išsamią informaciją apie teisinių išlaidų draudimą, kurį turi pareiškėjas. Daugiau informacijos galima rasti adresu <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>.

Suomijos vykdymo institucijos nerenka mokesčio už išlaikymo išieškojimą.

19 Kokiomis priemonėmis šioje valstybėje narėje užtikrinama, kad būtų vykdoma išlaikymo reglamento 51 straipsnyje nurodyta veikla?

Teisingumo ministerija pagal Reglamento 51 straipsnį paskirta centrine institucija. Įstatyme dėl Suomijos centrinės institucijos, nagrinėjančios tam tikras tarptautines su išlaikymu susijusias bylas (Nr. 1076/2010), taip pat įtvirtintos papildomos nacionalinės teisės nuostatos dėl jos funkcijų.

Šis tinklalapis priklauso portalui [Jūsų Europa](#).

Laukiame jūsų [atsiliepimų](#) apie tai, kiek naudinga pateikta informacija.

This webpage is part of an EU quality network

Paskutinis naujinimas: 15/02/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija

neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.